

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Faktaark

Hovedtrekk i den økonomiske utviklingen

Svak, men tiltakende vekst hos Norges handelspartnere

Utviklingen i verdensøkonomien de siste årene illustrerer at det kan ta lang tid å komme tilbake i normal gjenge etter en finanskrisen. Særlig i euroområdet er det fortsatt land som sliter med å rette opp ubalanser som bygget seg opp i forkant av og under krisen. I mange land er utnyttelsen av produksjonskapasiteten lavere enn før krisen og arbeidsledigheten høy.

Veksten i produksjonen i de tradisjonelle industrilandene ventes imidlertid å ta seg forsiktig opp framover, understøttet av lave renter, bedre tilgang på kreditt og mindre innstramminger i offentlige budsjetter. For *Norges handelspartnere* anslås *veksten i BNP* til 2 prosent i 2014 og 2½ prosent i 2015. Dette er nær de anslagene som ble lagt til grunn i Revidert nasjonalbudsjett 2014. Anslaget for neste år er på linje med gjennomsnittet for de siste tjue årene.

Situasjonen er fortsatt usikker. Det siste året har utviklingen i Midtøsten og Ukraina vært kilde til ny regional og geopolitisk uro. De restriktive økonomiske tiltakene mot Russland, og landets mottiltak, kan dempe veksten hos våre handelspartnere. Også i framvoksende økonomier har usikkerheten økt det siste året. Et markert tilbakeslag i disse økonomiene vil trekke veksten i verdensøkonomien ned og gi lavere priser på petroleum og andre råvarer. I euroområdet er det fare for at inflasjonen forblir lav lenge eller at prisveksten blir negativ (deflasjon).

Litt lavere vekst i norsk økonomi

Siden årtusenskiftet har veksten i norsk økonomi blitt understøttet av en kraftig oppgang i oljeprisen og lav vekst i prisene på enkelte importerte varer. Det har bidratt til sterk oppgang i Norges realinntekt. Høy vekst i inntektene har sammen med lave realrenter og høy opplåning bidratt til å trekke etterspørselen fra husholdningene opp. Større aktivitet på norsk sokkel og økt bruk av oljeinntekter over statsbudsjettet har bidratt til høy vekst i etterspørselen etter varer, tjenester og arbeidskraft. Samtidig har betydelig arbeidsinnvandring fra EU løftet vår evne til å produsere.

Flere utviklingstrekk peker nå i retning av at vi ikke kan forvente like høy vekst i årene framover som det vi har sett de siste tiårene. Svakere impulser fra petroleumsnæringen er ventet å bremse veksten i fastlandsøkonomien framover. Produktivitetsveksten har vært lav de siste åtte årene. Dersom den ikke tar seg opp kan også det bremse veksten i økonomien sammenliknet med hva vi har sett tidligere. Samtidig er lønnskostnadene for næringslivet langt høyere i Norge enn i land vi konkurrerer med, selv om svekkelsen av kronen gjennom fjoråret bidro til å lette situasjonen noe. Også boligpriser og husholdningenes gjeld er kommet opp på svært høye nivåer.

Svak utvikling i petroleumsinvesteringene er ventet å trekke veksten i fastlandsøkonomien ned i år og neste år. Samlet sett anslås veksten i BNP for Fastlands-Norge til 2,2 prosent i år og 2 prosent neste år. Det er lavere enn gjennomsnittet for de siste fire tiårene på 2,6 pst. Sammenliknet med tallene i Revidert nasjonalbudsjett 2014 er anslaget justert opp med ¼ prosentenheter for i år og justert ned tilsvarende for neste år. Oppgangen i sysselsettingen er ventet å fortsette både i år og neste år, men veksttakten er ventet å avta noe fra i fjor. Arbeidsledigheten ventes å holde seg nær resultatet for fjoråret.

Tabell 1 Hovedtall for norsk økonomi. Prosentvis volumendring fra året før

	Mrd kroner ¹			
	2013	2013	2014	2015
Privat konsum.....	1234,5	2,1	2,1	2,7
Offentlig konsum.....	658,1	1,8	2,1	2,2
Bruttoinvesteringer i fast kapital	681,9	8,4	1,0	-0,9
Herav: Oljeutvinning og rørtransport	208,3	17,1	0,0	-8,0
Bedrifter i Fastlands-Norge	185,6	0,2	0,1	1,2
Boliger	147,0	6,4	-2,0	3,4
Offentlig forvaltning.....	108,0	9,9	9,4	3,2
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	2333,1	2,5	2,0	2,5
Ekspor.....	1170,8	-3,3	2,2	2,2
Herav: Råolje og naturgass.....	570,4	-7,7	0,9	0,6
Tradisjonelle varer	322,1	0,4	3,1	3,6
Tjenester utenom olje og utenriks sjøfart..	155,9	5,5	3,5	3,5
Import.....	847,9	2,9	2,3	2,5
Herav: Tradisjonelle varer	508,1	2,5	1,4	3,6
Bruttonasjonalprodukt	3011,4	0,6	1,8	1,6
Herav: Fastlands-Norge.....	2314,0	2,0	2,2	2,0
Fastlands-Norge ekskl. el-forsyning.....	2259,7	2,2	2,2	2,1
Andre nøkkeltall:				
Sysselsetting, personer		1,2	0,9	0,8
Arbeidsledighetsrate, AKU (nivå).....		3,5	3,4	3,6
Årslønnsvekst		3,9	3,3	3¼
Konsumprisindeksen (KPI)		2,1	2,1	2,1
KPI-JAE		1,6	2,4	2,1
Råoljepris, kroner pr. fat ³		639	656	650
Driftsbalansen (pst. av BNP).....		11,1	11,6	11,7
Bruttonasjonalinntekt, mrd. kroner.....		3060,2	3193,7	3318,2
Tremåneders pengemarkedsrente, pst. ⁴		1,8	1,7	1,7
Konkurrensekursindeksen, årlig vekst i pst. ⁵		3,0	5,4	1,9
Husholdningenes sparing (nivå) ⁶		9,0	9,3	9,5

¹ Foreløpige nasjonalregnskapstall i løpende priser.

² Utenom lagerendring.

³ Løpende priser.

⁴ Beregningsmessig forutsetning basert på terminpriser i september.

⁵ Postivt tall angir svakere krone.

⁶ Husholdningenes sparing i prosent av disponibel inntekt.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.